

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 621/2568

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โจทก์ นาย ส. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 92, พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 49, พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 มาตรา 53, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 18, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 10, พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 84, ป.อ. มาตรา 157

ย่อ / หลักกฎหมาย

การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการนอกจากจะต้องดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานต้นสังกัดแล้ว ยังต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 92 และมาตรา 93 (ที่ใช้บังคับในขณะนั้น) ทั้งคำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้บังคับบัญชาย่อมสามารถเพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งนั้นได้ตาม พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 49 และมาตรา 50 ฐ. ถูกลงโทษทางวินัยให้ปลดออกจากราชการ เมื่อต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่า ฐ. กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แล้วมีมติว่าการกระทำของ ฐ. มีมูลความผิดทางอาญา และมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เช่นนี้ กระบวนการดำเนินการลงโทษทางวินัยของ ฐ. จึงยังไม่เสร็จสิ้น โจทก์ย่อมมีอำนาจเปลี่ยนแปลงโดยเพิกถอนคำสั่งเดิมที่ให้ปลดออกจากราชการแล้วมีคำสั่งใหม่เป็นไล่ออกจากราชการได้ ฐ. กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และโจทก์พิจารณาว่าจะต้องลงโทษถึงไล่ออกจากราชการ ซึ่ง ฐ. จะไม่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญรวมถึงเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน เมื่อ ฐ. ถึงแก่ความตายเสียก่อนที่จะได้รับการวินิจฉัยเรื่องกระทำผิดวินัยทายาทของ ฐ. จึงไม่มีสิทธิรับบำเหน็จตกทอดรวมถึงประโยชน์จากเงินบำเหน็จตกทอดค่าประกันตาม พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 มาตรา 53 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงิน 2,414,100.21 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 2,084,006.50 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และจำเลยที่ 2 ชำระเงิน 129,087.82 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 111,430.29 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยทั้งสามให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 คืนเงิน 23,110.52 บาท จำเลยที่ 2 คืนเงิน 134,540.80 บาท และจำเลยที่ 3 คืนเงิน 23,110.52 บาท พร้อมดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าวในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2561 ถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสามร่วมกันคืนเงิน 2,014,674.95 บาท พร้อมดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าวในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2561 ถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน

2564 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ด้วย โดยดอกเบี้ยนับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 ให้ปรับเปลี่ยนตามที่ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาได้อีก แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 7.5 ต่อปี และดอกเบี้ยทั้งหมดเมื่อรวมกับดอกเบี้ยตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้วต้องไม่เกิน 347,744.75 ต่อปี ตามที่โจทก์ขอ ทั้งนี้ ความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสามในส่วนของต้นเงิน 2,014,674.95 บาท พร้อมดอกเบี้ยต้องไม่เกินกว่าทรัพย์สินรกรกของนายธนชกิตที่ตกได้แก่จำเลยแต่ละคน นอกจากนี้ก็แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์แทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท จำเลยทั้งสามฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติได้ว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลและมีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 18 วรรคสอง และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 10 วรรคสอง ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการโจทก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของโจทก์ นายธนชกิต ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (สพป. นครราชสีมา เขต 7) กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โจทก์มีคำสั่งที่ 541/2557 เรื่อง ลงโทษปลดออกจากราชการ ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2557 ให้ลงโทษปลดนายธนชกิตออกจากราชการ โดยนายธนชกิตได้รับเงินบำนาญและเงินเพิ่มบำนาญ 25% สปช. (สิทธิประโยชน์ในเงินเพิ่ม 25% ของเงินบำนาญปกติ) เดือนละ 35,716.43 บาท นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2557 (วันรับทราบคำสั่ง) ต่อมานายธนชกิตได้รับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) เดือนละ 1,427 บาท นับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2557 เป็นต้นมา และนายธนชกิตได้รับเงินบำเหน็จดำรงชีพ 200,000 บาท จากโจทก์แล้ว ครั้นวันที่ 11 สิงหาคม 2559 นายธนชกิตถึงแก่ความตาย ภายหลังจากนายธนชกิตถึงแก่ความตาย โจทก์จ่ายเงินบำเหน็จตกทอดค้ำประกันให้แก่ธนาคาร ก. ที่นายธนชกิตนำสิทธิในเงินบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักประกันการกู้เงิน 844,327.85 บาท และจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดที่เหลือให้แก่ทายาทของนายธนชกิต 69,331.55 บาท โดยแยกจ่ายให้แก่จำเลยที่ 1 บิดานายธนชกิต 23,110.52 บาท และให้แก่จำเลยที่ 2 และที่ 3 บุตรนายธนชกิต โดยจำเลยที่ 2 ได้รับ 23,110.51 บาท และจำเลยที่ 3 ได้รับ 23,110.52 บาท และจ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษกรณีข้าราชการบำนาญถึงแก่ความตายหรือเงินช่วยเหลือพิเศษกรณีเสียชีวิตให้แก่จำเลยที่ 2 ในฐานะทายาทของนายธนชกิต 111,430.29 บาท ต่อมาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการปป.ช.) มีมติว่า การกระทำของนายธนชกิตมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์ อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน โดยมี ความมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขายหรือให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้ หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบหรือเสื่อมเสียความเที่ยงธรรม และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 84 วรรคสาม มาตรา 90 วรรคสอง และมาตรา 94 วรรคสอง และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงาน

ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น และฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการรับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ และรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 มาตรา 161 และมาตรา 162 (1) (4) และแจ้งมติดังกล่าวไปยังเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 92 ต่อมาคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วมีมติให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการที่มีมติลงโทษให้ปลดนายธนชิตออกจากราชการ แล้วมีมติลงโทษให้ไล่นายธนชิต ออกจากราชการ และแจ้งเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อดำเนินการต่อไป โจทก์จึงมีคำสั่งที่ 1274/2560 เรื่อง เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ และสั่งให้กลับเข้ารับราชการ ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2560 โดยให้เพิกถอนคำสั่งโจทก์ที่ 541/2557 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2557 เรื่อง ลงโทษปลดออกจากราชการ และให้นายธนชิตกลับเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ 6 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นไป พร้อมกับมีคำสั่งที่ 1278/2560 เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2560 โดยให้ลงโทษไล่นายธนชิตออกจากราชการตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2560 แต่ต่อมาโจทก์มีคำสั่งที่ 573/2561 เรื่อง เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ 8 มีนาคม 2561 เนื่องจากนายธนชิตถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว โดยปรากฏความตอนหนึ่งว่า "...บัดนี้ ปรากฏว่านายธนชิต ได้เสียชีวิตเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2559 อันเป็นเวลาก่อนที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะดำเนินการออกคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 1278/2560 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2560 เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ซึ่งเป็นการเสียชีวิตระหว่างดำเนินการทางวินัย จึงไม่สามารถดำเนินการทางวินัยได้ตามมาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547...จึงให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 1278/2560 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2560 เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป..." ต่อมากรมบัญชีกลางโดยอธิบดีกรมบัญชีกลางมีหนังสือฉบับลงวันที่ 10 เมษายน 2561 เรื่อง การเรียกเงินบำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกันส่งคืนคลัง ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 แจ้งว่า นายธนชิตไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญและเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2557 ถึงวันที่ 11 สิงหาคม 2559 เป็นเงินทั้งสิ้น 2,084,006.50 บาท ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (สพป. นครราชสีมา เขต 7) แจ้งทายาทของนายธนชิตนำเงินจำนวนดังกล่าวที่นายธนชิตและทายาทรับไปโดยไม่มีสิทธิส่งคืนคลัง ซึ่งเงินจำนวน 2,084,006.50 บาท ประกอบด้วยเงินบำนาญ 940,735.44 บาท เงินเพิ่มบำนาญ 25% สปช. 565.31 บาท เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) 29,046.35 บาท เงินบำเหน็จดำรงชีพ 200,000 บาท เงินบำเหน็จตกทอด 69,331.55 บาท และเงินบำเหน็จตกทอดค้ำประกัน (โดยนำสิทธิในเงินบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักประกันการกู้เงิน) 844,327.85 บาท ต่อจากนั้นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีหนังสือ

ฉบับลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2561 แจ่งจำเลยทั้งสามให้นำเงินบำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกันที่รับไปโดยไม่มีสิทธิ 2,084,006.50 บาท และเงินช่วยพิเศษกรณีเสียชีวิต 111,430.29 บาท รวม 2,195,436.79 บาท ส่งคืนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภายในกำหนดระยะเวลา 15 วัน โดยส่งหนังสือดังกล่าวไปยังภูมิลำเนาจำเลยทั้งสาม จำเลยที่ 1 ได้รับหนังสือเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2561 ส่วนจำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้รับหนังสือเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2561 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีหนังสือฉบับลงวันที่ 25 ตุลาคม 2561 แจ่งจำเลยทั้งสามให้นำเงินจำนวนดังกล่าวส่งคืนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภายในกำหนดระยะเวลา 15 วัน อีกครั้ง จำเลยทั้งสามได้รับหนังสือเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2561 แต่จำเลยทั้งสามเพิกเฉย สำหรับเงินบำนาญตกทอดคงเหลือ 69,331.55 บาท ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสามคืนโจทก์ตามส่วนที่จำเลยแต่ละคนรับไป และเงินช่วยพิเศษกรณีเสียชีวิต 111,430.29 บาท ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 2 คืนโจทก์พร้อมด้วยดอกเบี้ยนั้น จำเลยทั้งสามไม่อุทธรณ์โต้แย้ง จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสามว่า จำเลยทั้งสามต้องร่วมกันรับผิดชอบตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 หรือไม่ เห็นว่า การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการนอกจากจะต้องดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานต้นสังกัดแล้ว ยังต้องเป็นไปตามมาตรา 91 มาตรา 92 และมาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติว่า การกระทำของนายธนชกิตมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์ อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน โดยมีความมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขายหรือให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบหรือเสื่อมเสียความเที่ยงธรรม และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 84 วรรคสาม มาตรา 90 วรรคสอง และมาตรา 94 วรรคสอง และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น และฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการรับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ และรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริง อันเป็นความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 มาตรา 161 และมาตรา 161 (1) (4) อันเป็นการซุ่มซ่อนความผิดทางวินัยว่านายธนชกิตกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นข้อกล่าวหาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 กระบวนการดำเนินการลงโทษทางวินัยของนายธนชกิตใน

คดีนี้จึงยังไม่เสร็จสิ้น เพราะโจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้บังคับบัญชานายธนชกิต จำต้องถือตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลดังกล่าวข้างต้น โจทก์จึงต้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยเดิมที่ให้ปลดนายธนชกิตออกจากราชการ เป็นลงโทษไล่นายธนชกิตออกจากราชการ ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร 0205/ว 234 ในเรื่องการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ และคำสั่งลงโทษทางวินัยของโจทก์เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งคำสั่งทางปกครองที่สั่งโดยผู้บังคับบัญชาหากไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือใช้ดุลพินิจไม่เหมาะสม ผู้บังคับบัญชาย่อมสามารถเพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นเองได้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 49 และมาตรา 50 เมื่อปรากฏว่าโจทก์ได้มีคำสั่งที่ 1274/2560 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2560 ให้เพิกถอนคำสั่งโจทก์ที่ 541/2557 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2557 เรื่อง ลงโทษปลดนายธนชกิตออกจากราชการ และให้นายธนชกิตกลับเข้ารับราชการ และมีคำสั่งที่ 1278/2560 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2560 เรื่อง ลงโทษไล่นายธนชกิตออกจากราชการ ย่อมไม่อาจถือว่าเป็นการลงโทษซ้ำในการกระทำผิดวินัยครั้งเดียวกัน เนื่องจากโจทก์มีอำนาจดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งและลงโทษในฐานความผิดที่ถูกต้องได้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนายธนชกิต ถึงแก่ความตายไปเสียก่อนที่โจทก์จะออกคำสั่งที่ 1278/2560 ลงโทษไล่นายธนชกิตออกจากราชการ จึงมีผลให้การดำเนินการทางวินัยแก่นายธนชกิตสิ้นสุดลงตามมาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกฎหมายบริหารงานบุคคลของโจทก์เท่านั้น อันเป็นคนละส่วนกับการพิจารณาสิทธิในการได้รับบำเหน็จบำนาญที่ต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 มาตรา 53 วรรคหนึ่ง ดังนั้น เมื่อความผิดของนายธนชกิตตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลว่า กระทำผิดวินัยร้ายแรงตามมาตรา 84 วรรคสาม มาตรา 90 วรรคสอง และมาตรา 94 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ประกอบมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร 0205/ ว 234 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2536 ซึ่งควรลงโทษไล่ออกจากราชการโดยโจทก์ได้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาเห็นชอบตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 ว่า พฤติการณ์ของนายธนชกิตหากไม่เสียชีวิต จะได้รับโทษทางวินัยถึงไล่ออกจากราชการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นชอบตามความเห็นของโจทก์ เช่นนี้ หากนายธนชกิตไม่ถึงแก่ความตายเสียก่อน นายธนชกิตต้องถูกลงโทษไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ 6 พฤษภาคม 2557 มิใช่ถูกปลดออกตามคำสั่งที่ 541/2557 ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่เหมาะสมแก่การกระทำความผิด โดยโจทก์อาจแก้ไขคำสั่งได้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 49 และมาตรา 50 ด้วยเหตุนี้ นายธนชกิตจึงไม่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญรวมถึงเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน และจำเลยทั้งสามซึ่งเป็นทายาทไม่มีสิทธิรับบำเหน็จตกทอดรวมถึงประโยชน์จากเงินบำเหน็จตกทอดค่าประกัน ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันคืนเงินพร้อมดอกเบี้ยนั้น ชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในเหตุผลบางส่วน ฎีกาของจำเลยทั้งสามฟังไม่ขึ้น อนึ่ง ทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกามีเพียง 2,333,435.16 บาท ซึ่งจำเลยทั้งสามต้องเสียค่าขึ้นศาลในชั้นนี้ 46,668 บาท แต่จำเลยทั้งสามเสียค่าขึ้นศาลตามทุนทรัพย์ 2,543,188 บาท เป็นอย่างเดียวกับในศาลชั้นต้น จึงเสียเกินมา 4,195 บาท ศาลฎีกาเห็นสมควรคืนค่าขึ้นศาลส่วนที่เสียเกินมาให้แก่

จำเลยทั้งสาม พิจารณาเงิน คืบค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา 4,195 บาท แก่จำเลยทั้งสาม ค่าฤชาธรรมเนียม
ชั้นฎีกานอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

เสถียร ศรีทองชัย · บดินทร์ ตีรานุรัตน์ · สิทธิชัย พูนเกษม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th ·
<https://www.thaideka.online/deka/621/2568>